

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שיצא לפני 25 שנה בדיוק, הכיל 16 עמודים, ועלה 120 פרומה (12 אנורות). אך חוץ מזה יכול היה להופיע גם השבוע.

המדור, "העם" (ראה להלן) הכיל ניתוח של מוחות המפלגות בארץ, הנראה כאילו נלקח ממודעה של אחת מקבוצות-השינוי השבוע. נפתח כי "העולם הזה" הקדים אותו 25 שנים לפחות — ושאין מה להוסיף לדבריו מאז. הוא הדין לגבי כתיבת עיתוני ישראל.

גם הסכנה של "סוריה רבת", שהיא כלי-כך אקטואלית כעת על רקע מילחמת-לבנון, הועלתה כבר אז בצורה מושלמת. ואפילו הקוריו של השבוע — פריצת נגבים לדירתו של קצין מישטרה בכיר, שלא הרגיש בהם — נשמע אקטואלי מאוד. לראשונה בתולדות העיתונות העברית, הכיל הגיליון דו"ח מצולם על 5 עמודים, ובו תיאור כל המתרחש במוסדות לטיפול בחולי-ירוח. דו"ח זה פירט את הסיפור שבו לוקה הטיפול

ד"ר על מוסדות חולי הרוח

"העולם הזה" 719
התאריך: 9.8.51

הסורים והתורכים. בקשר לאיזור זה, היא, כידוע, אחת הסיבות להתעניינות תורכיה בישראל).

ובכלל: "איננו מבינים מדוע כבוד הבאשא לא הגביל את סוריה גם ממזרח ומערב, שעה שלקח על עצמו תפקיד של מומחה בינלאומי להיסטוריה וגיאוגרפיה." כדי למנוע טעויות, פליטות-לשון ופייסטייהבל לעתיד, קבע העיתון, בשם מפלגתו, את גבולות סוריה, אחת ולתמיד: מהרי הטאורוס (בתורכיה) בצפון, עד תעלת-סואץ בדרום. מהים התיכון בי מערב ועד המפרץ הפרסי במזרח.

מישטרה

גיבה בטוחה

בחוגי המישטרה בירושלים נשמעו לחיי שות ונראו שוטרים מחייכים — אולם המקורבים לעניין שמרו על הדברים בסוד. לא היה נעים שכולם ידעו. לא היה נוח שהדבר יפורסם. האסון לא היה גדול — אבל החיוך שהעלה על שפתיהם של הר שומעים לא גרם הנאה מיוחדת לסגן מפקד המישטרה במחוז ירושלים.

אריה לרמן, סגנו של מפקד המחוז, לוי אברהמי, חבר נען לשעבר, המפורסם כי כוחו וברצינותו, היה בביתו בשבת אחר הצהריים. הבית, במושבה הגרמנית, ימש אותו יום מטרה לגנבים. מדירתו של סגן המפקח המחוזי נגנב מכשיר רדיו. לרמן לא נשאר זמן רב בלי מכשיר. הר מישטרה גילתה את הגניבה, והמכשיר הוחזר לבית בשמושה הגרמנית. אך הסוד הסתגן החוצה, וחיוכם של יודעי דבר רחב עמד יותר כשהתברר כי לא זו בלבד שסגן מפקד מישטרת-הבירה היה בביתו כשגנבים הוציאו את הרדיו, אלא שגם כל ששת השוטרים, המתגוררים באותו בניין, היו אותה שעה בדירותיהם, ערים.

אנשים

* הקומיקאי **בוב הופ** יצא לדוג והושלך עליידי גליים זועפים מסירתו, שהוסיפה, מצידה, מכות מיספר על ראשו. אחר שסבל כמה פעמים במים, משו אותו חבריו. אמר הופ, אדמירל צי-הדייג, הר נושא שישה כוכבי-פחה, שהוענקו לו עליידי חבריו הדייגים: "אני צריך לקבל שיבעה כוכבים בזכות שטרטבתי. הרני רכשתי כך נסיון רב בשירות צוללות." מסתבר שי חושי-ההומור לא נטש את הופ, והוא הביע את עצרו על ש, אפילו שם למטה (במים) לא הצלחתי לדוג כמה דגים". * כשאייזיק שטרן הופיע בירור שליט, משכה גנינתו אלפים, שנדחסו בו אולם אדיסון. אחת המאזינות עלתה על הבמה אחרי הקונצרט, ביקשה להצטלם עם שטרן. הכנר סירב: הוא דתי, ואיני מצטלם עם נערות. במיוחד לא בירושלים המקודשת. אך כשהמאזינה לא זזה מי קירבתו הסכים וחבש, לשם פיוס קדושת הצייר, כיפה. * כאשר פצצות-אטום רוטיות נוסו, החדש, במחוז סינקיאנג בסין של מאו טסה-טונג, החליטו השילטונות לפרסם הודעת הסבר: "שלוש התפרצויות הר-גועש אירעו בסינקיאנג." מומחים תמחו לשמע הודעה זו, חורו ועיינו בספריהם וגילו כי אותו איזור נקי לחלוטין, מהררי גועש.

בחוליה-הרוח במדינה. תמרור בתולדות העיתונות העברית — דו"ח חקירתי ראשון על נושא שנגנז עד אז. דו"ח זה היה במדור, "במדע" פורסמה כתבה מקיפה על שני עמודים מרכזיים, עניתה את הקשר שבין כוכבים, אסטרונומיה ותורת-האסונות, 25 שנה לפני שריוקנג' נחתה על המאדים, ובאיזור סקון התחוללה רעידת אדמה מהנוראות שהיו בהיסטוריה. במדור, מוסיקה' לא נפקד הפסד למלחין המהפכן (אז) שנפטר בארצות-הברית, ושהשפעתו גדלה רק בשנים האחרונות: ארנולד שיינברג. שער הגיליון הוקדש לחולה חפרי-אונים, העומד במרכז מיס' דרון של בית חולי-ירוח.

שרי-מחון ערבי? * תנועת "סוריה השלמה" * קצין

המישטרה שגנבים דוקנו דירתו * החפרצויות-געש בסין

העם

הנוער הכריע

אבק הבחירות שכך. כמו אחרי מישחק תיקו, כששתי קבוצות אינן מרוצות ור מחליפות ביניהן זיכרונות נוגים על הר סיבות, זעפו שתי המפלגות העיקריות: מפא"י, שלא קיבלה את האפשרות להקים ממשלה איתנה בכוחה שלה, והצ"כ (ציונים כלליים) שלא קיבלו די כדי להכיר ריח את החתן הסרבן להיכנס אל מתחת לחופה קאריקטורה).

לוא היו קיימים רק אינטרסים לאומיים (כפי שהם קיימים במודעות הבחירות), היה ברור מה לעשות: כדי לצרף את האמון בחוגי הכלכלה בארץ ובחוץ-ארץ, דרושה קואליציה רחבה. אולם לרוע הר מזל, עוד קיימים אישים גם אינטרסים מפלגתיים, שמקומם לא ניכר בדיובורים, אך חשוב כשבאים לתכלית. במיקרה זה: התיק האוצר, שרהאוצר קובע מי יקבל את הדיונים — התיקים, מי יקבל ראיונות וייבוא — חברות ההסתדרות או החוברים הפרטיים. בטלית מנוקבת ורבת-שלאים זו אוזנים השנים, כשטענתם: כולה שלי. לפיכך קשה להניח שהשידוך יקום.

הצד המייאש בכל העסק הוא שאין כימעט סיכוי לשינוי כלשהו במצב. גם בחירות חדשות לא ישנו ולא כלום, אם לא יצליח ביג"י, לשנות את חוק הבחירות לטובתו, דבר שהמועמדים-לפגיעה לא יסי כימו לו. או להביא לארץ עוד כמה רכבות קולות, דבר המצריך זמן.

כי ליקוי היסוד שבתמונה הישראלית, המוררה והמונחת כאחת לגבי מסתכל מן החוץ, הוא שהמפלגות אינן מפלגות כלל. בעולם הרחב יכול אדם להתחיל מפלגה באחרת, אם שינה את דעותיו. אולם בארץ אין הדבר קל כליכך. האדם שייך למפלגה, כצמית לנסיכו בימרי הביניים. בנו לומד בבית-ספר של המיפר לגה, מתפרנס ממיפעליה ומקווה לקבל ממנה שיכון, ורוכש את חוכמתו ודיעותיו באמצעות עיתון המיפלגה.

הגורם היחיד שיכול היה להכניס קצת רוח-חיים לתמונה מאובנת זו הוא הנוער. אולם הנוער, בחלקו הגדול, לא הצביע כלל. על חשבונו יש לזקוף חלק גדול של אותם 30 אחוז שנמנעו מהצבעה. באי הצבעות הכריע הנוער בבחירות אלה.

מכיוון שהנוער נוטה יותר לשינוי המצב מאשר לקיומו, יתכן והצ"כ היו נהנים מקולותיו יותר מכל מפלגה אחרת. אולם הצ"כ גילו איכישרון מובהק דווקא בי פנייתם אל שיכבה זו, המבקשת בכל זאת משו יותר מאשר אידיאלים המסתכמים בולארים.

שרי-מחון ערבי. הצירים הערביים של הסיעות התליות במפא"י מצאו עצמם פיתאום בומר שיכולו להקים ולהפיל ממשלות. יותר מכל תמחו על כך הם עצמם.

האיסטרגיה של מפא"י, שהכשילה בכל האמצעים, כשרים ופחות כשרים, חקמת סיעה ערבית עצמאית, נתנה את פירו תיה. אילו הופיעו בכנסת השניה שליחים ערביים אמיתיים, במקום גרורים מפא"יים,

יכלו להשתמש בעמדתם המכרעת על לשון המאזינים כדי לחולל שינוי מהפכני במצב ערבי ישראל, לדרוש את מינויים של שני שרים ערביים לפחות.

אולם גם כך נשאר המצב עדין. יהיו ה"חכים הערבים משועבדים כאשר יהיו הם לא יוכלו להיות רכים מדי מבלי לאבד לנצח את אמון שולחיהם.

רטן עסקן מפא"י תצי בהלצה: "עוד מעט יהיה לנו שריביטהון ערבי..."

חודת האומה

דיון אוהד ומואשר

"לעיתים היה נתיב הם לחיפה מסוכן לא פחות משוחה בנגב." אומרים הימאים של הצי-המיסחרי, התובעים את אות-הקוממיות.

הם קיימו את הקשר היחיד עם חוץ לארץ (בדרך הים), היו נתונים לסכנת מיקוש והטבעה.

כאשר פנו למוסדות המוסמכים, נתקבר לה תשובה אדיבה: "הננו להודיעכם כי בקשחכם נמצאת בדיון אוהד" (הנמשך מזה שלושה חודשים).

דרכי חיים

שוקולד אל-חמטי

הטעם הטוב של חוץ-לארץ, זה תלומם של רוב הצעירים בארץ, הוא מנת-חלקן, כמעט לחמן החוקי, של עשרים בחורות המשותחות יום-יום בטלפון עם ארצות שמעבר לים. הכוונה לטלפוניסיות בדואר, המקשרות את ישראל עם ארצות אירופה ואמריקה.

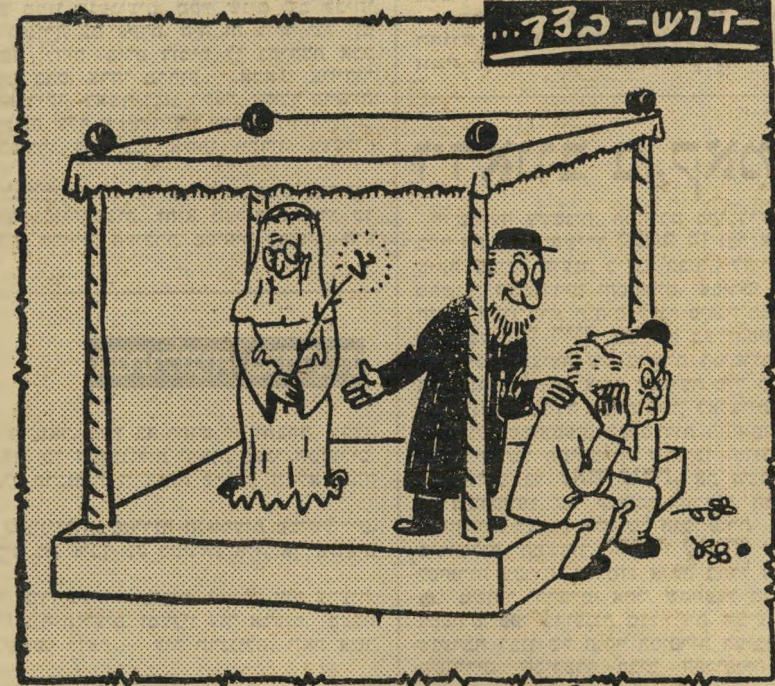
השכנים

גם ישראל היא בסוריה

עוזאם באשא, מזכיר חליגה הערבית, יצא לתורכיה, נתעכב בסוריה, לקח חלק בי פתיחת תחנת-השידור הצבאית הסורית, השמיע כמה דברים על גבולותיה האמרי תיים והנצחיים של סוריה.

עתה הגיב אל-ג'יל אל-ג'דיד ("הדור החדש"), ביטאון המפלגה הסורית-הלאר מנית, הדוגלת באחדות ערבית מהפרת עד הגילום, בחריפות יתירה, שילח את זעמו בעוזאם:

אחר הערה אירונית, כי מזכיר חליגה הסתפק במידבר-סיני והסכים לשייך את עזה, הנתונה לכיבוש מצרי, לסוריה, תובע העיתון את עלבון אזורי הצפון, הנמצאים למעשה בידי תורכיה, אך המאווים להלכה תחום-מחייח סורי. (האיבה הארוכה בין

* דיבזם — מטבע-חוץ, כפי שכונה בראשית שנות ה-50, המילה שאולה מה-גרמנית.